

Az újíto Babus és a többiek

Egy falusi özvegyasszony rablógyilkosság áldozata lesz. A tettes a helyszínen almába harap, majd a gyümölcsöt hátrahagyva elmenekül. A rendőrség megállapítja róla, hogy foghíjas személy. Mit szólnának az olyan újságíróhoz, aki – a nyomozást elősegítendő – leközzölné a falu foghíjas lakosainak listáját? Köztük volna mondjuk egy 83 éves nyugalmazott mezőőr is, aki öt éve az ágyat nyomja.

Babus Endre a HVG-ben leközzölte „az átvilágítósok megkezdése óta saját kezdeményezésükre távozó egyes fontos tisztségeket betöltő személyek listáját”, lemondásuk idejével és „sajtóban megjelent indoká”-val együtt. Ez az eljárás általában, és az indok szó különösen a spicliség gyanújába keveri, válogatás és megokolás nélkül, a felsoroltakat. Köztük olyan személy is akad – senkit sem nevezek néven, mert némely rágalmozó feltételezéseket még cáfolni is gyalázat –, aki a pártállammal szemben tanúsított ellenállás egyik jelképe volt.

A rágalmozásnak ez az objektivista formája újítás, mely alkotó módon egészíti ki a törvényhozók és a közvélemény-formáló erők tekintélyes részének öncsaló, csaló, gyűlölködő – egyszóval: sokrétű és sokszólamú – iparkodását annak érdekében, hogy az új demokráciában ne alakulhasson ki megbízható erkölcsi értékrend. A legfőbb eszköz erre a közszereplők agresszívabb részének az a reménye, hogy szóáradattal kimoshatják a fejekből az emlékeket és tapasztalatokat. Erre a reménységre épül Torgyán taktikája, aki az átvilágító bírák felmentő verdiktjével a zsebében átlép a vérbíró Tutsek árnyán, saját megalázkodó, ellenforradalmazó bizonykodásainak dokumentumain, amelyek már öt éve olvashatók Ómolnár Miklós róla írott könyvében, és forradalmi hőst fabrikál magából. És erre épül a Fidesz új politikai filozófiája is, melynek két alaptétele – nevezetesen, hogy a nyugati integráció kívánatos, és hogy a külföldi tőke elorozza a magyar néptől Magyarországot – egymás mellé állítva vicclapba való. Az ily módon eltorgyánult ifjak példája visszamenőleg is önkényesen értelmezhetőnek tüntet fel minden magatartást. Ha Orbán 1997-ben a privatizáció nemzetvesztő mivoltát szinte ugyanazokkal a jajszavakkal panaszolja el a televízióban, mint 1994-ben a földtörvényvita során a MIÉP-es Szabó Lukács, akkor e zűrzavarban az a rágalom is megkockáztatható, hogy az áldozatok a megtorlás éveiben egy követ fújtak a tömeggyilkosokkal, Aczél egyedüli nyílt ellenfelei, a szamizdatosok pedig valójában Aczél kreatúrái voltak – egy híves, borongó őszi napon találta ki őket, amikor beült hozzá az unalom. Ha bármi állítható, a pillanat vélt igényeinek megfelelően, akkor nem alakulhat ki elfogadható erkölcsi értékrend. A helyzetet tovább mérgezi a nyomorúságos átvilágítási törvény, mely egy kalap alá veszi a Kádár-korszak közismert funkcionáriusait a titkos besúgókkal, ráadásul ez utóbbi csoport jelentős részét – például azokat a tagjait, akik külföldön buzgólkodtak – kivonja saját hatálya alól; a besúgók emberi jogai – eddigi iratbetekintési kísérleteim erről győztek meg – többet nyomnak a latban a besúgottakénál, és ezen manapság már csak azért sem álmélkodhatunk, mert Horn és csapata érdekeltőbb a többpártrendszer intézményeinek kiépítésében, mint abban, hogy feltárja az egykori egypártrendszer működési mechanizmusait. Ezért a szocialista párt titkon együtt rezdül a költő óhajával: „Ki a bűnös, ne kérjük, ültessünk virágot”. Ezt a helyzetet rontja tovább a szennyléocsolás Babus-féle technikája, mely csendesen rokonszenvet ébreszt az efféle óhajok iránt.